

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Monvmenta Paderbornensia

Ferdinand <II., Paderborn, Bischof>

Paderbornae, 1669

8. Hvc Propera.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11425

6. QVO STETERANT AQVILÆ. Præcipuum Romanæ militiæ signum, quod in omni legione in primâ semper cohorte præferri, & in castris ante prætorium in terram defigi solebat, nec prius hibernis moveri, quàm universus exercitus egrederetur, aut captatis auspicijs legiones in prælium prodirent; hinc Virgil. Æneid. II.

— Vbi vellere signa

Annuerint superi.

7. JVRA DEDIT SIGNIS PERNICIOSA SVIS. Quia cladis, quâ signa amissa, occasionem dedere. Flor. lib. 4. c. 12. *Itaque improvidum & nihil tale metuentem improviso adorti, quum ille (O securitas!) ad tribunal citaret, undiq; invadit, castra rapiunt, tres legiones opprimuntur. Vellejus lib. 2. Quo proposito (Varus) mediam ingressus Germaniam velut inter viros pacis gaudentes dulcedine, jurisdictionibus agendoque pro tribunali ordine trahebat æstiva. At illi simulantes fictas litium series, & nunc provocantes alter alterum injuriâ, nunc agentes gratias, quod eas Romana justitia finiret, feritâsque sua novitate incognitæ disciplina mitesceret, & solita armis discerni jure terminarentur, in summam socordiam perduxere Quinctilium, usque eò, ut se prætorem Urbanum in foro jus dicere, non in medijs Germaniæ finibus exercitui præesse crederet. Ita cum aliâs provinciæ vi partæ jure retineantur: Varus jus dicendo, & negligendo arma, signis & rebus Romanis perniciem in Germania fecit.*

8. HVC PROPERA. Quo manifestissima Velleji, Taciti, & Dionis testimonia, locus ad præsidium, hiberna, bellum contra Sicambros, Cheruscos, Marfos, Bructeros & reliquas finitimas gentes sustinendum & gerendum, ad iter, comheatum, & expeditiones Visurgim versus, ad aquationem, annonam exercitûs, equorum pabulum opportunus

portunus, item vetustissimæ munitiois vestigia, fama super-
stes, simillima vici & fluminis nomina ducunt vocantque.
Nam juxta Tacitum, ad Luppiam; Vellejum, non procul à
capite Luppia; Dionem, ad Luppia & Alifonis fluviorum
confluentes à Druso revertente à Visurgi contra Sicambros
exstructus fuit. Præterea clarè ex Vellejo, vicinum Varia-
næ cladi fuisse, colligitur. Idem clariùs Tacitus tradit, addit-
que inter Alifonem & Rhenum cuncta Germanicum præ-
munivisse. Sed etsi Alifonis Romani situs à tribus Romanæ
historiæ clarissimis scriptoribus sit designatus, fuere tamen,
qui alibi castellum illud collocaverint. Ortel. in thesaur.
geographico. *Aliso castellum habet Tacitus ad Rhenum. Hu-
jus & Paterculus quoque meminit. Hodie VVesel vocari ad ostium
Lupia H. Junio placet. Iselburg est Hieronymo Verrutio, quod magis
probo. In doctissimis Sckegky ad Vellejum notis lego, à Rhena-
no pro Alzheim haberi. Aliso Dionis fluvius est, quem idem Verru-
tius de Oude Iffel interpretatur. Alifum ἀλεισων Ptolomeo ad Rhe-
num urbs. Hanc Villanovanus Harstein putat: ipse viderit. He-
roldo circa Hailprun & Saltzhorn videtur ad Concharum amnem.*
Verum horum omnium opiniones falsas esse, ut Cluverius
scribit, facile disertissimis ipsorum auctorum testimonijs
probari potest: Ad Rhenum esse nequit, quia Tacitus cun-
cta inter Alifonem & Rhenum præmunita testatur, fuit ergò
à Rheno remotus; Habet quidem Vefalia, Iselburgum &
Alzheimium cum Alifone aliquam similitudinem nominis,
ast ijs in locis Luppia & Alifonis flumina non confluunt.
Quare vera & communissima sententia, quam Cluverius l. 3.
Germ. antiq. Ioannes Horrion l. 2. panegy. Paderb. c. 9.
Pideritius in chron. Lipp. Teschemacherus in chrò. Clivien-
si. Stangevolius & plures tenent, in Diœcesi Paderbornensi,
ubi

ubi propè Neuhufium, haud procul Paderbornâ, Luppia & Alma coeunt, Alifonem constituit. Quòd si *Alifi* memorati à Ptolomæo vera sedes ad Rhenum fuerit, à Velleji, Taciti, Dionis Alifone diversum erit; sed utrum omnes Ptolomæi civitates per Germaniam rectis verisque sitibus sint locatae, multi dubitant. Interim cum satis ostensum sit Alifonem in diœcesi Paderbornensi, ad confluentes Almæ, & Luppiaë situm fuisse, superest investigandum utrum, in vico *Elsen*, an *Neuhufij*, ubi municipium & arx: pro *Elsen* nomen, antiquitas & Cluverius, pro *Neuhufio* facit, quod ibidem sint propriè Luppiaë & Alifonis confluentes, nota Alifonis ex Dione sedes. Componi posse videtur hæc controversia, si cum Horrione dicatur, Alifonem utrumque locum lato suo ambitu comprehendisse.

9. PAGO VICINO NOMEN. Prope Luppiaë & Almæ confluentes antiquus & celebris etiamnum vicus *Elsen*, de quo Cluver. l. c. *Ipse autem vicus Elsen haud dubiè est castellum ἐλίσων, quum ipsdem penè literis nomen ejus antiquum in dicto vico exstet.* In documentis antiquis An. 1058. 1107. 1209. *Helsen, Hilesan, Heleson* appellatur: vnde vix ambigi potest, quin *Elsan* quoque prius dictus fuerit. Frequens enim hujusmodi nominum in *on* terminatio tum erat. Fuit olim ejusdem nominis, quod more veteri nobilium à vico sumpsit, familia equestris seu militaris *de Elsen*, aliter *Ilesen*, ex quâ *Hartmannus* & *Hildeburgis* ejus conjunx benefactores Monasterij Gerdenfis. An. 1177. *Rotgerus*. An. 1186. *Ioannes* & *Volbertus* ambo Canonici Paderbornenses; ille. An. 1202. 1238. hic. An. 1230. 1244. *Suederus*. An. 1213. 1272. in antiquis literis memorantur.

C

10. ET